

Vallespir 6

Revista Cultural i Literària

Editat pel Centre Cultural Català del Vallespir
Tercera Època, núm 6, Hivern 2010

5 euros

9 771147 923002

CONSELL DE REDACCIÓ

Andreu Balent
Martine Berthelot
Josianna Cabanas
Yves Duchâteau
Joan Pau Escudero
Michèle Falgueres
Charles-Henri Julià
Henri Loreto
Margarida Planell
Gentil Puig-Moreno (Director)
Miquel Sargatal
Maria Teresa Sinyol
D.A. Vargas

EDITA:

Centre Cultural Català del Vallespir
2, carrer Pierre Camo
66400 CERET

g.puig-moreno@wanadoo.fr
Portal: www.portal-vallespir.cat
Tel: 04 68 87 60 90
Tel: 00 33 468 87 60 90

DISSENY I MAQUETA:

Teresa Sinyol (Figueres)

CORRECTORS:

Claudi Balaguer
Joan Pau Escudero

PORTADA:

Foto de Jordi Navarro i Fisas

DIFUSIÓ:

Llibreries pàgina 2

FOTOGRAFIES:

Andreu Balent
Marianne Vilà
Miquela Torrent
Museu de l'Exili de La Jonquera
Museu Albeniz de Camprodon

DOCUMENTACIÓ:

Maria Grau (Univ. de Perpinyà)
E. Loreto (Arles de Tec)
D.A. Vargas (Ceret)

SUSCRIPCIÓ:

Vallespir: 7 € per número
Europa: 10 € per número
Pagament per xec a l'ordre del
Centre Cultural Català del Vallespir
2, carrer Pere Camo
66400 CERET

Fragment de *Vénus*, Aristides Maillol,
1918-1928. (Perpinyà, Plaça de la Llotja)
Fotografia d'Andreu Balent.

SUMARI

EDITORIAL

- 4 Correu del lector
- 5 Paraules del director

LITERATURA

- 6 *L'Hostal. Històries de veïnat*, per Edmund Brazès
- 9 *Les amnèsies de Déu*, per Joan Daniel Bezsonoff
- 11 Itinéraire d'un enfant de la diglossie, per Miquel Sargatal

HISTÒRIA

- 12 Guerrillers espanyols al Vallespir, per Andreu Balent
- 15 Dos "desertons" del Vallespir, per Miquel Ruquet
- 17 Paul Berthelot, un esperantista de pas per Ceret, per G. Puig

PINTURA I MÚSICA

- 18 La vida i l'obra d'Aristides Maillol, per Conrad París i Gentil Puig
- 20 L'any Albeniz, el compositor de Camprodon, per Yves Duchâteau

LLENGUA

- 23 Pronunciació de la O tònica en U al Vallespir, per Joan Pau Escudero
- 25 Les fileres bilingües a l'escola pública de Ceret, H. Bazià i M Torrent

70 ANIVERSARI DE L'EXILI I LA RETIRADA

- 26 Museu i memorial de l'Exili de La Jonquera, per Jordi Cabezas
- 28 Homenatge dels alumnes de Ceret a La Vajol, M. Vilà i H. Bazià

TEXT DE L'ESCOLA DE CATALÀ DEL VOLÓ

- 29 "Voloroc", la llegenda del Granat, per la classe de Català

CULTURES D'ARREU DEL MÓN

- 30 El Níger, "L'Arbre à palabres" i el CCCV, per Fanou, Lamé i Idrissa

CONTRAPORTADA:

- 32 L'Auca de Cotlliure

► Contactes i correspondència del Centre Cultural Català del Vallespir:

Secretariat del CCCV - 2 Carrer Pasteur - 66400 CERET.

Mel: felicia@portal-vallespir.cat Portal CCCV: <http://www.portal-vallespir.cat>

Tel: 04 68 54 63 30 - Tel: 00 33 468 54 63 30

PRESENTACIÓ DEL NÚM. 6 DE VALLESPÍR

Paraules del director

L'any 2009 ha acabat i ja podem dir que ha estat un any capdal. Per què ho diem? Fonamentalment, per tres esdeveniments celebrats al Vallespir i a l'entorn més immediat del Vallespir. Volem referir-nos, en primer, al 70è aniversari de la *Retirada* (1939-2009), en segon, al centenari de la mort de Isaac Albéniz (1909-2009) i als actes de l'Any Albéniz organitzat per la vila de Camprodon, i finalment, a "Figueres, capital de la cultura catalana 2009", a les actuacions de la qual el CCCV participa amb la constitució de les *Parelles Lingüístiques Transfrontereres*.

És clar que el consell de redacció d'aquest número 6 de la revista Vallespir, ha volgut referir-se, entre d'altres temes, amb articles sobre cadascun d'aquests tres esdeveniments dels quals hem volgut deixar constància.

Pel que fal al "70è aniversari de la *Retirada*" i, en primer lloc, al propi terme de *Retirada*, sembla que a la Catalunya del Nord hi hagi unanimitat sobre el nom de *Retirada* mentre que al Principat, i començant per la Jonquera mateix (que ha inaugurat un Museu de l'Exili magnífic), es prefereix parlar d'*Exili*. No hi ha dubte que, per aquells que l'han viscut i patit -i personalment sóc un d'aquells exiliats, no pas un *retirat*, fill d'un republicà i rabassaire, ja que tenia 4 anys en passar el Portús-començava un llarg exili. Però, reconec que el nom de *Retirada* representa per als nord-catalans un esdeveniment que els va marcar, en rebre els seus germans republicans en una situació tan dramàtica, que encara els commou. Per això, hi ha hagut tants actes sobre la *Retirada* al Vallespir i a tota la Catalunya del Nord. I és necessari perquè els joves descobrin què va passar. El monument de la Vajol amb la nina amputada d'una cama els ha fet entendre tot el drama i la tragèdia de tot un poble. Dos articles d'aquest número s'hi refereixen.

El Centenari de la mort d'Isaac Albéniz, 1909-2009, i el cent cinquantè aniversari del seu naixement, 1860-2010, és una iniciativa de la *Fundació Museu Isaac Albéniz* de Caprodon.

Amb aquest motiu la Generalitat de Catalunya ha instaurat l'Any Albéniz. Es tracta d'un gran compositor català, nascut a Camprodon, a l'altra banda del coll d'Ares, a prop de Prats de Molló i del Vallespir. L'ajuntament de Camprodon, amb el seu batlle al davant, l'amic i diputat al Parlament de Catalunya, Esteve Pujol, és l'impulsor de l'Any Albéniz. Els actes han començat al Palauet Albéniz de Barcelona el 18 de maig de 2009, continuarà el 28 de juny a Kanbó, al país basc francès, ciutat on va morir Albéniz. En aquest acte es representaran obres d'Albéniz, de Granados, de Manuel de Falla, a càrrec de Rosa Torres-Pardo. Els actes acabaran a Xangai l'any 2010. Podeu consultar la URL següent: <http://www.albeniz.cat/> i també podeu llegir un article sobre la fabulosa vida d'Albéniz en aquest mateix número de Vallespir, gràcies a la col·laboració del nostre amic Yves Duchâteau, al qual volem reiterar aquí el nostre més profund agraïment.

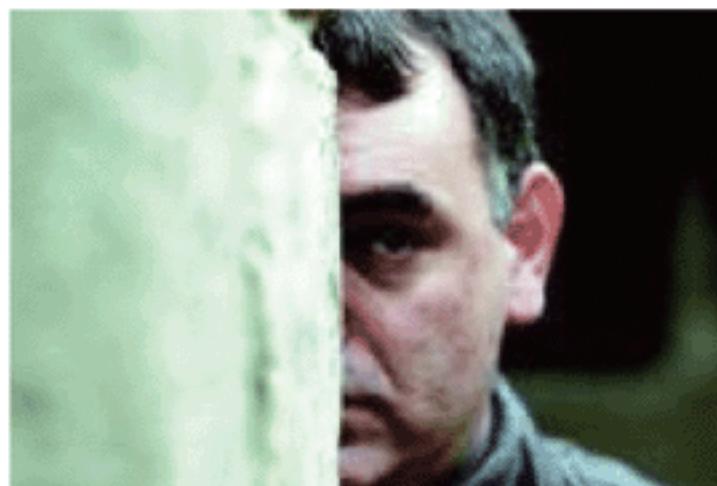
Finalment, després de Perpinyà l'any 2008, hem de referir-nos a "Figueres, Capital de la Cultura Catalana 2009". Per als membres del *Centre Cultural Català del Vallespir* ha estat una ocasió per a assistir a molts actes culturals que s'hi han celebrat, com la fira del llibre de la Sant Jordi a la rambla de Figueres, o més especialment, l'acte oficial amb l'ajuntament de Figueres, el *Consorci de Normalització Lingüística de l'Alt Empordà* i els *Voluntaris per la Llengua*, de creació i llençament d'unes 15 *Parelles Lingüístiques Transfrontereres*. Al nostre portal llegireu un article que ho explica amb més detalls.

No hem presentat tots els altres articles de la revista Vallespir núm. 6, els descobrireu vosaltres mateixos i ens direu, un cop més, si hem o no satisfet les vostres esperances. En especial, els extractes literaris d'Edmund Brazès (1893-1980) i de Joan Daniel Bezsonoff, així com, a Cultures d'Arreu del Món, l'article sobre el Níger que fa referència als contactes amb els habitants d'un poblet del sud del país. El Correu del Lector espera els vostres suggeriments i opinions. Com sempre, amics lectors, animeu-vos i escriviu-nos quatre ratlles.

LES AMNÈSIES DE DÉU

de Joan Daniel Bezsonoff

Extracte- Edicions Empúries, 2005, Barcelona

JOAN DANIEL BEZSONOFF VA NÈIXER A PERPINYÀ L'ANY 1963. ÉS ACTUALMENT PROFESSOR DE LLENGUA CATALANA A PERPINYÀ I COL·LABORADOR DE L'EDICIÓ NORD-CATALANA DEL DIARI EL PUNT I DEL QUADERN D'EL PAÍS. ÉS AUTOR ENTRE ALTRES OBRES DE: LES RAMBLES DE SAIGON (1996), LA REVOLTA DELS GEPERUTS (1998), LES DONES DE PAPER (2001), LA GUERRA DELS CORNUTS (2004), ELS TAXISTES DEL TSAR (2007), UNA EDUCACIÓ FRANCESA (2009), ETC. AQUEST LLIBRE ENS INTRODUÏX EN EL PERÍODE PROBLEMÀTIC DE L'INICI DELS ANYS 40, CARREGAT DE COMPROMISSIÓ DURANT L'OCUPACIÓ DELS NAZIS ALEMANYS I L'ACCIÓ COL·LABORACIONISTA I REPRESSIVA DE LA MILÍCIA PETAINISTA FRANCESA...

COM ESCRIU L'ENRIC PUJOL DE FIGUERES ÉS UNA LLIÇÓ D'HISTÒRIA QUE ENS PRESENTA ELS MEMBRES D'UNA FAMÍLIA IMMERÇOS EN AQUELL CONTEXT DE RENÚNCIES GENERALITZADES, I QUE DESPRÉS HAN ESTAT MASSA FÀCILMENT OCULTADES, PERÒ TAMBÉ INEXPLICADES. ÉS EL QUE DESCRIU J.D. BEZSONOFF, COM HO PRECISA L'ENRIC PUJOL: "L'ESQUARTERAMENT D'UN GRUP FAMILIAR A CAUSA DEL CONFLICTE. ELS POSICIONAMENTS QUE ADOPTARAN CADASCUN DELS PERSONATGES SÓN EMBLEMÀTICS DE LES DIVISIONS QUE A NIVELL COL·LECTIU ES PRODUÏREN" (...) BEZSONOFF POT, DES DE LA LITERATURA, FER UNA IMPRECACIÓ MOLT LÚCIDA DE LA REACCIÓ QUE FINALMENT S'IMPOSÀ, MOGUDA BÀSICAMENT PER L'OPORTUNISME (...) I EL MATEIX LI PASSA A UN DELS SEUS PERSONATGES: "COM MOLTS IMBÈCILS, EL COMTE LOUIS PUIG DE SAINT-DIZIER DEMOSTRAVA OPORTUNISME". UN OPORTUNISME, PERÒ, QUE NO LI SERVÍ PER PODER SALVAR LA VIDA DEL SEU FILL ROGER, DIRIGENT DE LA MILÍCIA PETAINISTA, I LA DELS SEUS COMPANYS D'ARMES. I ARRIBATS EN AQUEST PUNT, BEZSONOFF ENS POT MOSTRAR, FINALMENT, UN DARRER COMPONENT TRÀGIC, QUAN ELS BOTXINS ESDEVENEN VÍCTIMES: "DE SETZE ACUSATS, SETZE VAN SER CONDEMNATS A MORT".

Ara, en Saturnin s'afanyava molt per guanyar-se la vida. Ja no esperava que els clients el vinguessin a trobar a la botiga amb ratxotxes com abans. Recorria els vilatges de la plana i del Vallespir. S'informava. La vídua d'un coronel, establerta als Banys d'Arles, li havia cedit per una suma mínima un cadiram de l'època de Lluís Felip.

"Des vieilleries... -havia explicat la vella amb desdeny- que feien embalum a les golfes". Amb una ullada, en Saturnin Puig de Saint-Dizier s'havia envisat del valor de l'assortiment.

Tot un petit museu d'ebenisteria del segle XIX com ho va explicar a la seua primera lletra a la Viviane. Havia identificat una poltrona de caoba, uns canelobres així com seients d'auró. Fent el desmenjat, havia promès a la vídua que passaria l'endemà, el dijous 17 d'octubre a la tarda. Ja calculava els beneficis d'aquella compra. En lloc d'alegrar-se plenament, el minyó s'indignava de la imbecil·litat de la vella, de tanta incuriositat intel·lectual. Tant havia odiat tant el malaguanyat coronel per desfer-se d'aquell mobiliari?

ITINÉRAIRE D'UN ENFANT DE LA DIGLOSSIE (1)

Par Michel Sargatal

Je suis venu au monde à la fin des années 50, en Vallespir, au sein d'une famille catalane pratiquant, comme d'autres, une diglossie exacerbée. On y parlait le catalan, bien entendu, excepté aux enfants auxquels on faisait l'effort de s'adresser en français. Pour notre bien, n'est-ce pas, afin que nous n'ayons pas à connaître les mêmes problèmes d'intégration sociale que nos parents. Même mon grand-père et ma grand-mère, qui pourtant ne maîtrisaient pas la langue de Molière -c'est peu de le dire !-, contribuaient avec zèle à cette entreprise de redressement linguistique. Ainsi ai-je grandi dans ce monde de langues contiguës, dans cet univers de paroles hésitantes et confuses qui, à bien y regarder, a compliqué à jamais mon rapport à la langue. En effet, en dissociant l'instance du locuteur -dont on attend qu'il s'exprime en français- de celle du récepteur -qui est immergé dans le milieu catalanophone-, on a créé en moi une sorte de césure irréfutable dont je ne devais mesurer que plus tard les conséquences néfastes.

Pendant mon adolescence, je me suis ouvert à la culture underground: j'écoutais de la pop-musique, dévorais la littérature beatnik, Jack Kerouac, Allan Watts, m'enthousiasmais pour le bouddhisme et les philosophies orientales. J'ai voulu alors « faire la route », comme on disait à l'époque, clamant à qui voulait l'entendre que «je voulais pas crever ici» et, ô paradoxe, c'est loin de mon pays, au cours d'un voyage en Grèce, dans la campagne d'Olympie, que j'ai entendu pour la première fois L'Estaca de Lluís Llach, et découvert du même coup la culture catalane. Ce fut une vraie révélation, un peu comme si une partie de moi-même, reléguée depuis longtemps dans la nuit de l'inconscient, accédait brutalement à la lumière du jour. Dès lors, je consacrais mes efforts à la récupération de la langue. Je dois dire que mes progrès ont été rapides ; je constatais au fil de ma progression combien le fond de catalan qui dormait en moi était plus riche et important que je ne l'avais d'abord supposé.

C'est de cette époque que datent mes premiers textes en catalan, lesquels seront plus tard rassemblés et publiés aux Presses Littéraires, sous le titre de *Poemes Catalans*. Le poème inaugural s'intitule *Silenci m'anomeno*, et le premier vers : «Vinc d'un país on la fressa brolla dels vells pous marcits» donne le ton du recueil. Le poème suivant ne dit pas autre chose, en français cette fois : «Je commence dans un pays de lune ouverte / À l'orée d'un grand silence» C'est donc bien de blessure qu'il s'agit et de cette difficulté à formuler, en tant que poète, la parole exacte. «La douleur est de me concevoir comme une unité / Là / Où / Deux langues abreuvent la rétine de ma gorge», peut-on lire à la fin du volume. En effet, la poésie est un langage illimité qui requiert un investissement de toutes les ressources verbales, et elle s'accommode mal des approximations de la diglossie.

J'observe à ce sujet qu'à l'exception de Coleta Planas, ma génération n'a donné aucun vrai poète en langue catalane.

C'est à cette époque également que j'en suis venu à formuler l'idée d'*auto-mutilation*. Quel que soit le parti que je me résouds à prendre, comme poète, celui d'écrire en français ou en catalan, ma parole restera forcément parcellaire, amputée, inapte en tout cas à exprimer la totalité de ce que je suis. Choisir, me semblait-il alors, c'était renoncer à une partie de moi-même et consentir à une mutilation volontaire. Une seule voie s'offrait par conséquent à ma quête: écrire de manière libre et concomitante dans les deux langues à la fois. En laissant les mots venir d'eux-mêmes, sans nul souci de convenances littéraires, en les laissant s'accorder en d'inédites correspondances. Il me reste ainsi quelques étranges poèmes, tel celui-ci, intitulé *Feminina Terrestre*, dont je cite quelques vers: «Dins la necessitat del vent / I el doll de les fonts / Dans le songe muet des pierres / Palpo amb la finesa del sauri/ Escolto / Et vois des signes dans la transparence de l'eau». Il ne s'agit là, bien entendu, que d'expérience poétique, et je savais ma position intenable, artistiquement parlant, sur le long terme. De toute manière, je cessais bientôt d'écrire en catalan : il m'était devenu en effet difficile de continuer à créer dans une langue que je ne parlais pas dans la vie courante. Certains m'ont fait observer que ce n'était qu'un faux problème, que je n'avais qu'à faire l'effort de m'exprimer en catalan avec mes amis, mes collègues de travail, ma famille, etc. Peut être, mais cela relève à mes yeux d'une position militante qui ne me ressemble guère, et je n'ai jamais su faire de la défense de la langue mon cheval de bataille.

Ainsi ai-je continué mes activités littéraires en français, sans jamais abandonner complètement le catalan. J'ai eu en effet à répondre à plusieurs sollicitations, qui ont donné des textes comme *Un hivern a Can Xaupí* (poésie), *Tramuntana*, *El solitari* (nouvelle), *Terra sacrada* (journal intime)... Tout au long de cet itinéraire laborieux, j'ai eu à croiser la route de maintes personnes dont le rapport à la langue n'était pas plus simple que le mien. C'était tous des enfants de la diglossie : ceux qui ont honte de parler le catalan et ceux qui le bredouillent ; ceux qui s'expriment dans une sorte de sabir composite et ceux qui se sont donnés pour mission apostolique de ne plus jamais parler français. À tous ceux-là, je m'identifie et me reconnais sans peine, car je sais bien la blessure obscure qu'ils occultent. Ensemble, nous formons cette génération indécise et meurtrie qui, pour l'heure, a sans doute du mal à assumer son identité, mais dont il faudra bien un jour restaurer la parole.

* diglossie: bilinguisme social selon lequel une langue a du prestige et l'autre pas.

L'OBRA DE L'ESCUPTOR CATALÀ ARÍSTIDES MAILLOL (1861-1944)

per Gentil Puig, Ceret

"Tinc molta consideració pel mestre, Aristides Maillol, perquè quan jo tenia vint anys, l'any 1947, amb l'escultor Miquel Pareles, havíem fet el motlle de l'última obra de Maillol "L'Harmonie" dins el seu taller de Banyuls, durant algunes setmanes amb la presència de la seva esposa i del seu fill pintor, Lucien Maillol. Per a mi ha estat uns dels moments més forts de la meua vida. Un moment de comunió amb ell; he pressentit la seva empremta, i mai no l'oblidaré".

Comad Paris, Ceret 22 de juny de 2009

Aristides Maillol va néixer a Banyuls de la Marenda un 8 de desembre de 1861, i hi va morir un 27 de setembre de 1944. Ha estat un dels més grans escultors del s. XX, però també fou pintor i gravador. Ja a l'edat de 13 anys pinta una marina, és el seu primer quadre i als 18 anys publica una revista "La Figue"; ell n'és l'únic redactor, l'impressor, l'il·lustrador i, finalment, gairebé l'únic client. Després d'una estada a Perpinyà, marxa cap a París, on després de moltes temptatives és finalment admès, l'any 1885, a l'Escola de Belles Arts. Té 24 anys. Durant aquella època serà quan passarà més dificultats, i també serà quan farà amistat amb el gran escultor Antoine Bourdelle i el pintor Paul Gauguin.

Comença a interessar-se pels tapissos i en fa diverses exposicions, però el treball de la tapisseria li afecta la vista i l'obliga a abandonar definitivament aquest art. És quan decideix de dedicar-se exclusivament a l'escultura. Molt influït pel seu amic Gauguin, les seves escultures tenen un caràcter alhora solemne i senzill, amb un gran equilibri.

Ràpidament, precisa i domina el seu estil: volums massius, abolicó del moviment (que portarà l'art escultòric vers l'abstracció i el modernisme), simplicitat exempta de tot simbolisme, ordenament arquitectural per a una expressió sintètica. «Cerco l'arquitectura i els

volums» diu Maillol, «l'escultura, és una arquitectura, un equilibri de les masses». Un sol tema, un sol camp d'inspiració ocuparà el seu esperit: el cos de la dona. Aprecia els arts primitius que permetran a l'art modern de reinventar-se, estudia l'escultura khmer, l'art egipci, la fixtat dels cossos dels quals el fascina. Admira l'escultura clàssica grega, sobretot l'obra de Fidias, de la qual es retroba en l'obra de Maillol la recerca d'una harmonia ideal, d'una bellesa ordenada, expressió d'un equilibri sensual.

Entre les seves escultures citarem: "Leda", 1900, "La nit", 1902/1908, emplaçada a Stuttgart, "la Mediterrània", 1902. L'any 1905, comença a ser reconegut amb l'èxit obtingut al "Salon de l'Automne" de París. Continua la seva obra amb "L'Acció encadenada", 1906, el "Corredor ciclista", 1907. Comença a exposar a Nova York, Berlín, Buffalo, Chicago, etc. Té encàrrecs rellevants i també il·lustra diversos llibres. Com el llibre "El Jardí" o "Música per a la princesa", i il·lustracions com, "Les Églogues" de Virgili, 1925, "L'Art d'estimar" d'Ovidi, 1935, "Cantilena" de Josep Sebastià Pons, 1937, "Chants pour elle" de Paul Verlaine, 1939, el "Livret des folastries" de Ronsard, 1940, "Les Géorgiques" de Virgili, 1950, etc.

L'any 1909, per encàrrec del comte Kessler realitza l'escultura "Le Désir" i també per al col·lec-

Venus de d'Aristides Maillol a Perpinyà, a la Plaça de la Lotja
Fotografia d'Andreu Balent

ALBÉNIZ (1860-1909), EL COMPOSITOR D'IBÈRIA, AMB INSPIRACIÓ DE RODAMÓN

En ocasió del centenari de la seva mort la vila de Camprodon organitza l'Any Albéniz que acabarà a Xangai el 2010 URL. <http://www.albeniz.cat/>

per Yves Duchâteau - Traducció de Gentil Puig.

Amb el seu vestit jaqueta de vellut, un infant camina a la vora de la via del tren vers la propera estació. A la llunyania, les muntanyes de la Serra del Guadarrama amaguen l'horitzó sota la llum dura d'aquest 24 de novembre de 1870. Només té deu anys i per tot bagatge, el seu viàtic, un carnet ple de signatures que estreny contra el cor. Del «picaro» posseeix el gust de la llibertat i la presència d'esperit, però no és un lladre, és un infant músic que ha decidit alliberar-se de la tutela paterna. Potser estava cansat d'ésser tractat com un fenomen de circ? Durant tres anys el seu pare l'ha exhibit per tot Catalunya. Aquest jove prodigi, potser se sent oprimat per l'ensenyament del Conservatori de Madrid on ha ingressat a principis d'any, Madrid on ara la família s'ha instal·lat. Sens dubte, no és pas a causa d'un motiu fútil que el vailet ha abandonat la seva família, la seva mare que s'estima tendrament i les seves germanes, sobretot Clementina que li va donar les primeres lliçons de piano quan només tenia dos anys.

A les preguntes insistents del batlle de l'Escorial, sorprès de veure reclòs al seu compartiment aquest nen solitari i seriós, l'infant respon amb candidesa que fa concerts per a ajudar la seva família, perquè té el pare malalt i sense feina: «Sóc pianista i compositor». El seu carnet de recomanacions convenç el batlle d'organitzar-li un concert. Però, després en lloc de retornar cap a casa, l'infant pren la direcció contrària.

En el cor mateix de Castella, que tant l'inspirarà més tard, aquest vailet de deu anys comença una gira increïble, d'Àvila a Salamanca, de Zamora a Valladolid i Burgos. Fins i tot no hi falta a aquesta novel·la picaresca l'atac de la diligència a la carretera d'Àvila. Al jove pianista el despullen dels seus guanys, però els lladres atenent les seves súpliques, li deixen la valuosa llibreta de recomanacions. Alertat per la premsa el seu pare fa que el fugitiu torni cap a casa. Però, el fet d'haver provat l'embriaguesa de la llibertat, el vertigen de sentir-se l'únic amo tant de la seva vida com del seu art, donà al jove músic confiança en ell mateix i en el seu destí. Però, retornem als primers anys de formació d'aquesta personalitat extraordinària.

Isaac Albéniz va néixer el 29 de maig de 1860 a Camprodon, al peu del coll d'Ares que marca la frontera

amb França. La seva mare Dolores Pascual, va néixer a Figueres, a l'Empordà, una de les terres més catalanes. El seu pare, don Àngel, administrador de duanes i d'origen basc, era un home cultivat i amb idees progressistes, compromès políticament amb el general Prim, autor d'un cop d'estat que conduirà a l'establiment efímer d'una República. Don Àngel Albéniz patirà les vicissituds de la vida política. Així, uns mesos després del naixement d'Isaac la família s'instal·larà a Barcelona on gràcies a la intervenció de Prim, és nomenat a la Delegació d'Hisenda de la capital catalana.

Isaac Albéniz mai no oblidarà el poble on va néixer. Al llarg de la seva existència, evocarà el seu Camprodon, arraulit entre les seves muntanyes, i on rondava sovint amb els seus amics.

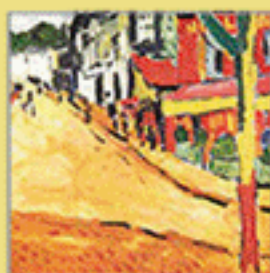
Isaac era l'últim fill i l'únic noi dels quatre infants. Les seves germanes tenien totes una gran sensibilitat artística, Clementina, que li va fer estimar el piano, Enriqueta, la literària i Blanca que somniava ser cantant. La mare i les seves tres filles quedaven sovint enlluernades davant els dots de l'encantador patufet. Passava hores davant del seu piano, sense que res semblés distreure'l. Pragmàtic, el pare s'adonà del profit que podia treure del seu talent. La flor i nata de Barcelona descobreix al teatre Romea, un prodigi. El destí d'Isaac és decidit: té quatre anys, es dedicarà a la música i Narcís Carreras serà el seu primer professor. Isaac aprendrà a llegir veient el seu nom i cognoms sobre els cartells que anuncien els seus concerts.

L'any 1867, presenten Isaac al concurs d'ingrés al Conservatori de París. Es prepararà a les proves amb André-François Marmontel, que queda estupefacte davant el talent pianístic d'aquest infant de sis anys. Amb nou mesos, el mestre jutja que el jove alumne estarà preparat. El jurat, impressionat, delibera mentre el nen, segur de la seva prestació, deixa esclatar la seva joia tirant la seva pilota que trenca el vidre d'una finestra; és la segona proesa que acaba de decidir els professors. Aquest llorejat és massa jove. Ha passat brillantment les proves però ajornen la decisió, i li deixen dos anys més per a madurar.

De retorn a Espanya, Àngel Albéniz perfecciona la presentació al públic del seu fill. Amb el seu vestit de

AUCA DE COTLLIURE

Text: Joan Vilamala / Ramon Cuéllar / Il·lustracions: pintors cèlebres

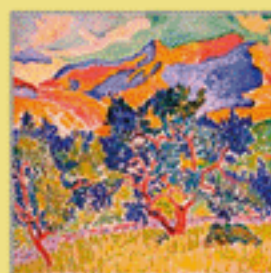
1 Aquí, la costa vermella, en colors, no té parella.

2 El seu port, si és ple de veles És un convit per a les teles.

3 L'Església arran de mar, per cloquer tè tot un far.

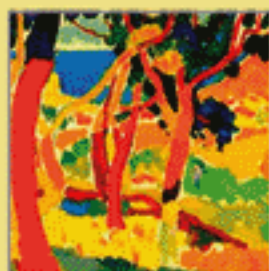
4 Aquest temple tan auster, té el retaule de'n Sunyer.

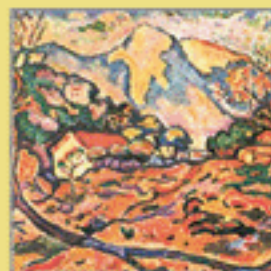
5 Un casolot que s'ho val És el ferm Castell Reial.

6 Molts pintors ací a Cotlliure, no hi venien pas per riure.

7 Cercaven brillants colors pel fauisme, ara famós.

8 Llur traça aquí han deixat, artistes de qualitat.

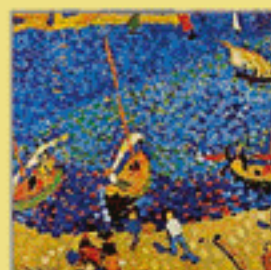
9 Picasso, Derain, Giner, amb Matisse com a primer.

10 En Machado jeu aquí, sa tomba és com un jardí.

11 És el Camí del fauisme, un toc d'art i de lirisme.

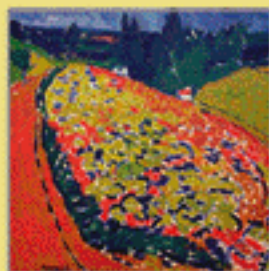
12 Ja no hi ha veles llatines però no hi manquen fadrines.

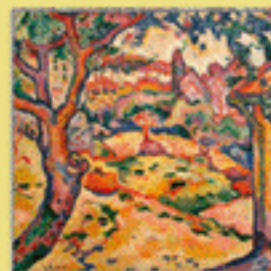
13 Ni pescaires, peix, ni anxoves. Ara tot són cares noves.

14 Al Morer, pels carrerons, s'hi veu gent per tots cantons.

15 Hi ha qui hi ve a la babalà, però l'artista hi ve a pintar

16 És Cotlliure, sí senyor!, la perla del Rosselló.

Generalitat de Catalunya

Generalitat de Catalunya
Departament de la Vicepresidència

CONSEIL REGIONAL
LANGUEDOC - ROUSSILLON

CONSEIL GÉNÉRAL

EL VOLÓ

SANT JOAN P.

CERET

ELS BANYS

ARLES DE TEC

SANT LLORENÇ
DE CERDANS

COSTOJA

PRATS DE MOLLÓ